

sim – kultuurilukku peab jääma jälg.

Iris Oja ja Kadri-Ann Sumera
5. I Mustpeade majas ning Arete
Teemets – Martti Raide (kaastegev
Toomas Vavilov) ja Pavlo Balakin –
Sten Lassmann 17. I Tallinna raekojas.

Nii Iris Oja ja Kadri-Ann Sumera kui ka sarja „Ilus möldrineiu“ *Lied*-i-kontserdid olid meie kammerlaulu vallas väärt-sündmused. Nende eriilmeliste interpreetide kavadel oli üks tugev ühisosa: väga hästi läbi mõeldud ülesehitus. Oja ja Sumera kava esimese poole intriigiks olid Modest Mussorgski meil vähe teada laulud ja Dmitri Šostakovitši tuntud „Hispaania laulude“ tsükkel (tekstiks hispaania folklooritõlked). Ajaloost on teada, et Šostakovitš pidas Mussorgskit geniaalseks loojaks, seda tõestab ka tema orkestratsioon Mussorgski ooperitele „Hovanštšina“ ja „Boriss Godunov“ ning laulutsükli „Surma laulud ja tantsud“ (viimane sündis toonase ereda interpreedi sopran Galina Višnevskaja tellimisel ja seda salvestust saab soovi korral kuulata).

Teises pooles esitati Sergei Rahmani-novi mitte just sageli kõlavaid romansse, mis sündisid heliloojal pärast rasket depressiooniaega ja abiellumist Natalja Satinaga (1902). Vapustavaima elamuse pakkusid Oja-Sumera lauluga „Halastust ma palun“ (15 laulust *op.* 26 nr 8, 1906). Kavatervikus, mis oli esitatud väga tundu-likus teineteise tajumises ja värvigamma

Arete Teemets pakkus kuulajaile Richard Straussi laule interpreteerides uskumatuid elamusi.

Gert Keltu

rikkuses, pani i-le täpi lisapalaks lauldud Rahmaninovi üks geniaalsemaid religioosseid laule „Kristus on üles tõusnud!“ (*op.* 26 nr 6) müstikust ja filosoofist novellisti Dmitri Merežkovski tekstile.

Raekoja kontserdi telg oli Franz Schubert. Siin oli juhtpositsioon kindlalt sarja idee autori Martti Raide käes: tema on läbi mõelnud ja viimistlenud selle kõik aspektid kava ülesehitusest kuni sisuliste ja akustiliste detailideni. Eespool jutuks olnud kontserdiga siduvaks lülilik said Mussorgski „Surma laulud ja tantsud“ (helilooja enda tekstidele) Pavlo Balakinilt. Seekord koosluses klaveriga, mille partiid mängis Sten Lassmann. See tsükkel on olnud XX sajandi teise poole suurte lauljate üks meelisteoseid. Sisuline mitmeplaanilisus, mida Mussorgski pakub surma portreeterimisel, on rabav: küll uinutav, ahvatlev, jõhkralt ja salakavalalt väntsutav ning lõpuks võidutsev. Tol õhtul pakuti juba palju-interpretatavat karkassi, millele mõlema noore interpreedi anne lisab tulevikus kindlasti võimalikke värve ja karaktere. Iga esinemisega kasvab ka oskus tajuda esinemisruumi akustilisi iseärasusi. Ja raekoja saal nõuab väga delikaatset kohtlemist selles küsimuses.

Arete Teemets pakkus kuulajaile Richard Straussi laule interpreteerides uskumatuid elamusi. Juba laulude valik oli väga huvitav ja vaheldusrikas ning koosluses pianistiga ka hea ruumitunnetusega esitatud. Lauluga „Kevadpidu“ (*op.* 56 nr 5, H. Heine tekst) tõestas noor laulja, et suudab täita autorinõude olla „kirglikult liikuv“ ja lasta äärmise suveräänsusega saali heljuma oma kaunis kõrgregister. Sellise kvaliteediga lauljatarile peaksid peagi avanema nii mõnegi Euroopa teatri ukсед!

Kontserdi lõpetanud Schuberti „Karlase laul“ *op. psth.* 129 (D 965) Teemetsa ja Raide koostöös klarnetist Toomas Vaviloviga oli tõeline palsam hingele ja kõrvadele. Nii sooja klarnetitämbrit kuuleb harva (vahest möödunud aegadel Hannes Altrovi huulilt). Seletamatu üksmeel kõlade ülevõtmisel, fraaside nõrke mänglevus ja ühine taju viis äratundmisele, et selle laulu loomisel istus vist Mozarti vaim inglil näol Schubertil õlal.

Ei saa märkimata jätta veel üht tähtsat lüli kuulaja ja interpreedi sidemes. Nimelt hämmastasid laulude tõlked mõlema kontserdi kavalehel oma kvaliteedi ja poeetiliseusega, esimesel Hele-Mai Poobuse ja teisel valdavalt Heli Mat-tiseni sulest.